

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Prasības iesniegšana Tiesā](#) > [Juridiskā Palīdzība](#) > Portugal

Juridiskā palīdzība

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Portugāle

1 Ar kādām izmaksām ir saistīta tiesvedība un kurš tās parasti sedz?

Saskaņā ar [Portugāles Civilprocesa kodeksa \(Código de Processo Civil\)](#) 529. panta noteikumiem tiesas procesā rodas šādas izmaksas un izdevumi:

- i) tiesas nodevas (*taxa de justiça*);
- ii) ar lietu saistītie izdevumi (*encargos*);
- iii) pušu izmaksas (*custas de parte*).

Attiecīgi:

- i) tiesas nodevas jāmaksā katrai iesaistītajai pusei, lai varētu sākt attiecīgo tiesvedību; tiesas izdevumus aprēķina atbilstīgi prasības vērtībai vai sarežģītībai saskaņā ar [Noteikumiem par tiesas izdevumiem \(Regulamento das Custas Processuais\)](#) un tiem pievienotajām tabulām; tiesas nodevas izsaka "norēķinu vienībās" (*unidades de conta — UC*), kā noteikts Noteikumu par tiesas izdevumiem 5. pantā; 1 UC vērtība 2023. gadā paliks nemainīga, proti, 102,00 EUR. šī summa laika gaitā var mainīties;
- ii) ar lietu saistītie izdevumi ir tie, kas radušies tiesas procesa dēļ (piemēram, maksājumi ekspertiem, mutiskās tulkošanas pakalpojumi utt.) par pakalpojumiem, ko pieprasījušas puses vai uzdevis sniegt tiesnesis (sk. Noteikumu par tiesas izdevumiem 16. pantu);
- iii) pušu izmaksas ir summas, ko katra puse iztērējusi saistībā ar tiesā izskatīto lietu un ko saskaņā ar Noteikumu par tiesas izdevumiem 26. panta noteikumiem pusei atmaksā, ja pretējā puse lietā zaudē (piem., advokātam izmaksātā atlīdzība, ar tiesas ieceltiem tiesu izpildītājiem saistītie izdevumi utt.).

2 Kas ir juridiskā palīdzība?

Piekluve tiesībām un tiesām ir paredzēta [2004. gada 29. gada jūlija Likumā Nr. 34/2004](#).

Saskaņā ar Likuma Nr. 34/2004 6. panta noteikumiem tiesiskā palīdzība tiek nodrošināta divos veidos:

- i) juridisko konsultāciju veidā;
- ii) juridiskās palīdzības veidā.

Attiecīgi:

- i) saskaņā ar Likuma Nr. 34/2004 14. un 15. panta noteikumiem juridiskās konsultācijas ir tehniski skaidrojumi par tiesību aktiem, kas piemērojami konkrētiem jautājumiem vai lietām, un tās var sniegt advokāti;
- ii) saskaņā ar Likuma Nr. 34/2004 16. pantu ir pieejami šādas juridiskās palīdzības veidi:

- atbrīvošana no tiesas nodevu un citu ar lietu saistītu izdevumu segšanas;
- juridiskā konsultanta (piemēram, advokāta vai juriskonsulta) iecelšana un tā atlīdzības un citu izdevumu (piemēram, ceļa izdevumu) segšana;
- tiesas iecelta juridiskā konsultanta (piemēram, advokāta kriminālprocesā) atlīdzības samaksa;
- tiesas nodevu un citu ar lietu saistītu izdevumu segšana pa daļām;
- juridiskā konsultanta iecelšana un attiecīgās atlīdzības un izdevumu segšana pa daļām;
- tiesas iecelta juridiskā konsultanta atlīdzības un ar viņa iecelšanu saistīto izdevumu segšana pa daļām;
- tiesas iecelta tiesu izpildītāja piešķiršana un attiecīgās atlīdzības (piemēram, par pavēstes nodošanu, par līdzekļu konfiscēšanai nepieciešamajiem pasākumiem un citām izpildes procedūrām) segšana.

3 Kādi ir juridiskās palīdzības piešķiršanas nosacījumi?

Saskaņā ar Likuma Nr. 34/2004 7. pantu šādu kategoriju cilvēkiem ir tiesības uz tiesisko palīdzību, ja viņi var pierādīt, ka atrodas finansiālās grūtībās:

- Portugāles pilsoņiem;
- citu Eiropas Savienības valstu pilsoņiem;
- ārvalstniekiem un bezvalstniekiem, kam ir derīga uzturēšanās atļauja Eiropas Savienības dalībvalstī;
- ārvalstniekiem, kam nav derīgas uzturēšanās atļaujas Eiropas Savienības dalībvalstī, ja tādā pašā situācijā esošiem Portugāles pilsoņiem saskaņā ar šo valstu tiesību aktiem būtu piešķirta uzturēšanās atļauja;
- bezpeļņas organizācijas tiesisko palīdzību var saņemt tikai juridiskās palīdzības veidā.

NB! Peļņu gūstošām organizācijām un individuālajiem uzņēmumiem ar ierobežotu atbildību nav tiesību saņemt tiesisko palīdzību.

4 Vai juridisko palīdzību piešķir visu veidu tiesvedībā?

Saskaņā ar Likuma Nr. 34/2004 17. pantu un [2015. gada 23. februāra Ministra Īstenošanas rīkojuma Nr. 46/2015 \(Portaria n.º 46/2015\)](#) 7. pantu juridiskās palīdzības shēmu piemēro:

- visām tiesām neatkarīgi no lietas veida;
- mirtiesām;
- alternatīvas strīdu izšķiršanas sistēmām, piemēram, valsts mediācijas (*mediação pública*) sistēmām, tādām kā mediācija ģimenes lietās vai darba lietās;
- lietām, ko izskata reģistrēšanas iestādes;
- inventāra sarakstiem, ko kārtoti notāru biroji;
- administratīvā pārkāpuma procedūrās.

Noderīgas saites:

[valsts mediācijas sistēma ģimenes lietās \(portugāļu valodā\);](#)

[valsts mediācijas sistēma darba lietās \(portugāļu valodā\).](#)

5 Vai nepieciešamības gadījumā ir īpaša procedūra?

Steidzamās lietās, ja ir pienācis tiesas nodevu un citu ar tiesā izskatīto lietu saistītu izdevumu samaksas termiņš, bet vēl nav pieņemts galīgs lēmums par pieprasīto juridisko palīdzību, pieteikuma iesniedzējam jāiesniedz dokuments, kas apliecina, ka viņš ir pieteicies juridiskajai palīdzībai, un tad jārikojas, kā norādīts tālāk (sk. Likuma Nr. 34/2004 29. panta 5. punktu).

1. Ja vēl nav zināms kompetentās sociālā nodrošinājuma nodaļas lēmums, attiecīgā maksājuma termiņu aptur, līdz lēmums tiek darīts zināms pieteikuma iesniedzējam.
2. Ja sociālā nodrošinājuma nodaļa jau ir nolēmusi piešķirt juridisko palīdzību pa daļām veikta maksājuma veidā, pirmo daļu samaksā 10 dienu laikā no dienas, kad šis lēmums ir darīts zināms pieteikuma iesniedzējam, neskarot samaksātās naudas vēlāku atmaksu gadījumos, kad lēmums tiek atcelts.
3. Ja sociālā nodrošinājuma nodaļa jau ir izdevusi negatīvu lēmumu, maksājumu veic 10 dienu laikā no dienas, kad šis lēmums ir darīts zināms pieteikuma iesniedzējam, neskarot samaksātās naudas vēlāku atmaksu gadījumos, kad lēmums tiek atcelts.

Ja 30 dienu laikā nav pieņemts lēmums par tiesiskās palīdzības (juridisko konsultāciju vai juridiskās palīdzības) pieprasījumu, uzskata, ka ir automātiski pieņemts pozitīvs lēmums par pieprasījumu, un ieinteresētā puse var atsaukties uz šo automātisko piekrišanu tiesā vai Portugāles Advokātu asociācijā atkarībā no pieprasītās tiesiskās palīdzības veida (sk. Likuma Nr. 34/2004 25. pantu).

6 Kur ir atrodama juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapa?

Veidlapas, kas izmantojamas, lai pieteiktos tiesiskajai palīdzībai juridisko konsultāciju vai jebkādas citas juridiskās palīdzības veidā, tostarp veidlapu, kas izmantojama, lai pieteiktos juridiskajai palīdzībai citā dalībvalstī, var lejupielādēt Portugāles sociālā nodrošinājuma sistēmas tīmekļa vietnē [šeit \(portugāļu valodā\)](#).

7 Kādi dokumenti jāiesniedz kopā ar juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Pieteikumam pievienojamo dokumentu saraksts ir sniegts ceļvedī "Tiesiskā palīdzība: praktisks ceļvedis" (*Guia Prático Protecção Jurídica*), ko izdevis Portugāles Sociālā nodrošinājuma institūts (*Instituto da Segurança Social – I.P.*) un kas publicēts tā tīmekļa vietnes lapā "Praktiski ceļveži" (*Guias Práticos*), un kam var piekļūt, izmantojot kādu no šīm saitēm:

[Portugāles sociālā nodrošinājuma sistēmas tīmekļa vietne;](#)

["Tiesiskā palīdzība: praktisks ceļvedis" \(portugāļu valodā\).](#)

8 Kur ir jāiesniedz juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapa?

Pieteikumu un tam pievienotos dokumentus var iesniegt klātienē vai nosūtīt pa pastu, faksu vai e-pastu jebkurai Sociālā nodrošinājuma institūta nodaļai, kas nodarbojas ar klientu apkalpošanu.

Saraksts ar katra rajona centrālajiem sociālā nodrošinājuma birojiem un to adresēm, faksa numuriem un e-pasta adresēm ir pieejams [šeit \(portugāļu valodā\)](#).

9 Kā es varu noskaidrot, vai man ir tiesības saņemt juridisko palīdzību?

Lēmumā par juridiskās palīdzības piešķiršanu ir jānorāda, kādu veidu juridiskā palīdzība ir apstiprināta, un šis lēmums ir jāpieņem tās sociālā nodrošinājuma nodaļas augstākā līmeņa vadītājam, kas apkalpo teritoriju, kurā atrodas pieteikuma iesniedzēja dzīvesvieta vai mītne. Ja pieteikuma iesniedzējs nedzīvo Portugālē, šo lēmumu pieņem tās sociālā nodrošinājuma nodaļas augstākā līmeņa vadītājs, kurā pieteikums ir iesniegts (sk. Likuma Nr. 34/2004 20. un 29. pantu).

Saskaņā ar Likuma Nr. 34/2004 26. panta noteikumiem ir jāpaziņo pieteikuma iesniedzējiem par lēmumiem, ar kuriem apstiprina juridiskās palīdzības pieteikumu. Parasti šo paziņojumu nosūta uz adresi, ko pieteikuma iesniedzējs veidlapā norādījis kā korespondences adresi.

10 Kas man būtu jādara, ja man ir tiesības saņemt juridisko palīdzību?

Ja pieteikuma iesniedzējam tiek iecelts juridiskais konsultants, pieteikuma iesniedzējam paziņo attiecīgā juridiskā konsultanta biroja adresi un viņš tiek arī informēts, ka pieteikuma iesniedzēja pienākums ir pilnīgi sadarboties ar konsultantu un, ja viņš ar konsultantu nesadarbosies, juridiskā palīdzība var tikt atsaukta.

Lai stātos spēkā juridiskā palīdzība, kas izpaužas kā pilnīgs vai daļējs atbrīvojums no tiesas nodevu un tiesai radušos ar lietu saistīto izdevumu segšanas, pieteikuma iesniedzējam tiesas nodevu segšanai atvēlētajā laikā ir jāiesniedz dokuments, kas apliecina, ka šāda palīdzība ir piešķirta.

11 Kurš izraugās manu advokātu, ja man ir tiesības saņemt juridisko

palīdzību?

Juridisko konsultantu iecel Portugāles Advokātu asociācija, kas pēc tam informē pieteikuma iesniedzēju saskaņā ar Likuma Nr. 34/2004 30. un 31. panta noteikumiem.

12 Vai juridiskā palīdzība sedz visas tiesvedības izmaksas?

Juridiskā palīdzība attiecas uz Likuma Nr. 34/2004 16. pantā norādītajiem izdevumiem, proti:

- tiesas nodevām un citiem ar lietu saistītiem izdevumiem;
- juridiskā konsultanta atlīdzības samaksu;
- tiesas iecelta juridiskā konsultanta atlīdzības samaksu;
- tiesas nodevu un citu ar lietu saistītu izdevumu segšanu pa daļām;
- juridiskā konsultanta atlīdzības samaksu pa daļām;
- tiesas iecelta juridiskā konsultanta atlīdzības samaksu pa daļām;
- tiesas iecelta tiesu izpildītāja izmaksām;
- tādu izdevumu atlīdzināšanu, kas radušies tāpēc, ka lieta ir pārrobežu lieta, gadījumos, kad pieteikuma iesniedzējs dzīvo citā dalībvalstī.

13 Kurš sedz pārējās izmaksas, ja man ir tiesības saņemt tikai ierobežotu juridisko palīdzību?

Saskaņā ar Likuma Nr. 34/2004 29. panta 4. un 5. punktu pārējās izmaksas ir jāsedz pieteikuma iesniedzējam. Tas neskar faktu, ka pieteikuma iesniedzējam atlīdzina pušu izmaksas saskaņā ar Noteikumu par tiesas izdevumiem 26. panta noteikumiem, ja pieteikuma iesniedzējs uzvar lietā.

14 Vai juridiskā palīdzība attiecas arī uz pārsūdzībām?

Jā, juridiskā palīdzība saglabājas arī attiecībā uz apelāciju un tiek sniegta visās nākamajās tiesvedībās, kas saistītas ar lietu, attiecībā uz kuru juridiskā palīdzība bijusi piešķirta. Juridiskā palīdzība arī attiecas uz tiesā izskatīto pamatlietu, ja tā bijusi piešķirta attiecībā uz kādu no saistītajām tiesvedībām. Juridiskā palīdzība saglabājas arī attiecībā uz izpildes procedūrām, kas izriet no tiesas lēmumiem, kuri pieņemti tiesvedībā, attiecībā uz ko juridiskā palīdzība bijusi piešķirta (sk. Likuma Nr. 34/2004 18. pantu).

15 Vai juridisko palīdzību var atsaukt pirms tiesvedības pabeigšanas (vai arī anulēt pēc tiesvedības pabeigšanas)?

Jā, juridisko palīdzību var pilnībā vai daļēji atcelt pirms tiesvedības beigām Likuma Nr. 34/2004 10. pantā paredzētajos gadījumos. Tie ir gadījumi, kad pieteikuma iesniedzējs vai viņa ģimenes locekļi vēlāk iegūst pietiekamus finanšu līdzekļus. Tādā gadījumā pieteikuma iesniedzējam ir pienākums paziņot, ka viņš var daļēji vai pilnīgi iztikt bez tiesiskās palīdzības, citādi viņam var piemērot attiecīgu sodu.

16 Vai es varu apstrīdēt atteikumu piešķirt juridisko palīdzību?

Ja sociālā nodrošinājuma nodaļa nolemj pilnīgi vai daļēji noraidīt pieteikumu, tai ir rakstveidā jāinformē pieteikuma iesniedzējs par savu nodomu, atvēlot pieteikuma iesniedzējam 10 dienu atbildes sniegšanai. Pieteikuma iesniedzējs kopā ar savu atbildi var iesniegt trūkstošos dokumentus vai dokumentus, kas apliecina viņa argumentus. Ja pieteikuma iesniedzējs 10 darbdienu laikā nesniedz atbildi, lēmums kļūst galīgs, un pieteikuma iesniedzējam nekādas papildu vēstules netiek sūtītas (sk. Likuma Nr. 34/2004 37. pantu, kas atsaucas uz Portugāles Administratīvā procesa kodeksu (*Código do Procedimento Administrativo*)).

Pieteikuma iesniedzējs var apstrīdēt sociālā nodrošinājuma nodaļas lēmumu tiesā. Tādā gadījumā pieteikuma iesniedzējam 15 dienu laikā jāiesniedz rakstveida pieprasījums, ar ko tas apstrīd lēmumu, sociālā nodrošinājuma nodaļai, kura pieņēmusi attiecīgo lēmumu. Sociālā nodrošinājuma nodaļa var atcelt lēmumu. Ja lēmumu neatceļ, sociālā nodrošinājuma nodaļai jānodod lieta tiesai (sk. Likuma Nr. 34/2004 26.-28. pantu).

17 Vai juridiskās palīdzības pieprasīšana aptur noilguma termiņu?

Jā, juridiskās palīdzības pieprasīšana var apturēt noilguma termiņu.

Kad tiek iesniegts juridiskās palīdzības pieprasījums, kas izpaužas kā juridiskā konsula iecelšana, un dokuments, kas apstiprina šo pieprasījumu, tiek pievienots tiesvedībai, noilguma termiņš tiek pārtraukts piecas dienas pēc juridiskās palīdzības pieprasījuma iesniegšanas dienas (2004. gada 29. jūlija Likuma Nr. 23/2004 33. panta 4. punkts un Civillkodeksa 323. panta 1. un 2. punkts).

Publicēto judikatūru saistībā ar šo jautājumu skatīt šeit:

- Lisabonas apelācijas tiesa (*Tribunal da Relação de Lisboa*)

- [Processo 439/11.5TTLR.S.L1-4](#)
- [Processo 7637/17.7T8LSB.L1-2](#)

- Augstākā tiesa (*Supremo Tribunal de Justiça*)

- [Processo 31/14.3TTCBR.C3.S1](#)

Brīdinājums

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunktam, tiesām un citām struktūrām un iestādēm šajā faktu lapā ietvertā informācija nav saistoša. Joprojām ir jāiepazīstas arī ar spēkā esošajiem tiesību aktiem. Minētie tiesību akti tiek regulāri atjaunināti un interpretēti judikatūrā, tos pilnveidojot.

Lapa atjaunināta: 09/07/2024

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.